

OVI

Avattuna ovi sallii kulkemisen, sisään menemisen ja ulos tulemisen, mahdollistaen vapaan liikkumisen; se ilmaisee vieraanvaraisuutta (Job 31:32), tarjolla olevaa mahdollisuutta (1. Kor. 16:9). Suljettuna se estää kulkemisen: se suojaa (Joh. 20:19) tai ilmaisee torjuntaa (Matt. 25:10). Se tuo siis mieleen myös valikoinnin ajatuksen.

VT.

I. I. Kaupungin portti.

Kaupunki suojaa sisäänkäyntiään monumentaalisella, linnoitetulla portilla, joka torjuu vihollisen hyökkäykset ja päästää ystävät sisään: porteissa asuva muukalainen (2. Moos. 20:10) saa osansa Israelin etuoikeuksista. Portti turvaa näin asukkaat ja mahdollistaa kaupungin muodostumisen yhteisöksi. Kaupungin elämä keskittyy portin luo: siellä kohdataan (Job 29:7; Ps. 69:13), käydään kauppaa (1. Moos. 23:1–18; Ruut 4:1–11), juonitellaan poliittisesti (2. Sam. 15:1–6), lähdetään sotaan (Jer. 22:10) ja ennen kaikkea käydään oikeutta (5. Moos. 21:19; 5. Moos. 22:15; 5. Moos. 25:7; Aam. 5:10; Job 5:4; Job 31:21; Sananl. 22:22; Sananl. 24:7). Oikeudenmukaisuus ja turvallisuus luonnehtivat porttia (Jes. 28:6). Portti samastuu siis tavallaan kaupunkiin, ja sana voi tarkoittaa itse kaupunkia (5. Moos. 28:52–57); lopulta se alkaa viitata myös kaupungin mahtiin. Portin valtaaminen merkitsee kaupungin ottamista haltuun (1. Moos. 22:17) ja vankien vapauttamista (Ps. 107:16; Jes. 45:2); sen avainten saaminen merkitsee vallan saamista (Jes. 22:22). Vertausta käyttäen puhutaan tuonelan tai kuoleman porteista, joilla tarkoitetaan salaperäistä olinpaikkaa, jonne jokainen ihminen joutuu (Ps. 107:18; Jes. 38:10) ja jonka sisäänkäynnin vain Jumala tuntee (Job 38:17), mutta myös valtaa, jonka vain hän voi voittaa (Ps. 9:14; Viis. 16:13; vrt. Matt. 16:18).

Jerusalem on kaupunki vailla vertaa, ja sen muinaiset portit (Ps. 24:7 ff.) ovat erityisesti Jahven rakastamat (Ps. 87), sillä hän itse on vahvistanut ne (Ps. 147:13). Ne ylittävä pyhiinvaeltaja kokee ykseyden ja rauhan tunteen (Ps. 122). Valloittamattomana pidetty kaupunki voi tarjota asukkailleen turvaa sulkemalla porttinsa; silti sen porteilla ei aina jaeta oikeutta (Ps. 15:2 ff.; Jes. 29:21). Profeetat näkevät silloin uuden Jerusalemin, joka on avoin kansoille ja jossa vallitsevat rauha ja oikeus (Jes. 26:1–5; Jes. 60:11; Hes. 48:30 ff.; Sak. 2:8 f.).

II. Taivaan portti.

Epäilemättä Jahve avaa taivaan portit lähettääkseen sateen, mannan (Ps. 78:23) ja kaikenlaisia siunauksia maan päälle (Mal. 3:10); mutta siitä lähtien, kun paratiisi suljettiin, ihminen ei enää ole ollut tuttavallisessa yhteydessä Jumalaan. Jumalanpalvelus luo suhteen näiden kahden maailman, jumalallisen ja maallisen, välille: näin Jaakob oli tunnistanut Betelissä taivaan portin (1. Moos. 28:17). Temppelin porteille saapuva israelilainen haluaa lähestyä Jahvea (Ps. 100:4); mutta hän kuulee papin muistuttavan häntä sisäänpääsyn ehdoista: uskollisuudesta liitolle ja vanhurskaudesta (Ps. 15:2 f.; Jes. 33:15 f.; vrt. Miika 6:6–8; Sak. 8:16 f.): ”Tässä on Jahven portti, vanhurskaat menevät siitä sisään” (Ps. 118:19 f.). Jeremia puolestaan seisoo näillä samoilla porteilla ja julistaa, ettei ehto suinkaan täyty: kohtaaminen Jumalan kanssa on harhaa, temppeli hylätään (Jer. 7; vrt. Hes. 8–11); Jerusalem menettää olemassaolonsa tarkoituksen. Kaupunki tulee pyhäksi, kun ”paha poistetaan sen keskeltä”, eikä sulkemalla porttinsa kansoilta. Kun temppeli tuhoutuu, Israel ymmärtää, ettei ihminen voi nousta taivaaseen; siksi se pyytää rukouksessaan Jumalaa repäisemään taivaat auki ja itse laskeutumaan: käyköön hän lauman edellä ja johdattakoon sen porttien läpi (Jes. 63:19; Miika 2:13; vrt. Joh. 10:4).

UT.

Jeesus täyttää tämän kaipauksen: kasteessaan taivas avautuu, ja hänestä itsestään tulee todellinen taivaan portti, joka on laskeutunut maan päälle (Joh. 1:51; vrt. 1. Moos. 28:17). Tämän portin kautta jumalalliset hyvyydet tarjotaan vapaasti (Joh. 10:9). Jeesus on ainoa välittäjä: hänen kauttaan Jumala ilmoittaa itsensä ihmisille, ja hänen kauttaan ihmiset pääsevät Isän luo (Ef. 2:18; Hepr. 10:19). Samalla Jeesuksella on Daavidin avain (Ilm. 3:7), ja hän asettaa ehtoja Valtakuntaan pääsemiselle; sen avaimet hän on luovuttanut Pietarille (Matt. 16:19). Elämään ja pelastukseen, jotka esitetään kaupunkina tai juhlasalina, johtaa ahdas portti: kääntymys (Matt. 7:13 f.; Luuk. 13:24), usko (Ap. t. 14:27; Ef. 3:12). Se, joka ei pidä varaansa, huomaa portin suljetuksi (Matt. 25:10; Luuk. 13:25). Mutta Jeesus, joka on ottanut haltuunsa Kuoleman ja helvetin avaimen (Ilm. 1:18), on voittanut pahan ja antanut Kirkolle voiman olla pahoja valtoja vahvempi (Matt. 16:18).

Aikojen lopulla kaupunki ja taivas yhtyvät. Ilmestyskirja näyttää meille taivaallisen Jerusalemin Jesajan, Hesekielin ja Sakarjan ennustusten mukaisena: taivaallisessa Jerusalemissa on kaksitoista porttia; ne ovat aina avoinna, mutta paha ei enää pääse sinne. Siellä vallitsevat rauha ja täysi vanhurskaus; siellä toteutuu täydellinen yhteys Jumalan ja ihmiskunnan välillä (Ilm. 21:12–27).

JB

Katso myös: → enfers-enfer — mort AT I 2 — Paimen ja lauma NT I — Pelastus NT 1